

Govor člana Stalne delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini OSCE-a, Mirze Kušljugića na Ekonomskoj konferenciji PS OSCE-a „Jačanje ekonomske saradnje i stabilnosti u regionu OSCE-a”, u okviru sesije „Izgradnja mira i povjerenja putem saradnje u ekonomskom i okolinskom sektoru“

Batumij (Gruzija) 12. maj 2012.

„Gosp. predsjedavajući,

poštovane kolege i prijatelji,

Želio bih da sa vama podijelim razmišljanja i ideje vezane za izazove i prilike u ekonomskom oporavku zemalja regiona Zapadnog Balkana, nakon nedavne krize, uglavnom sa aspekta moje zemlje – Bosne i Hercegovine.

Značajan negativni uticaj finansijske i ekonomske krize u 2008/2009. na ekonomiju BiH manifestuje se, između ostalog, u:

- smanjenju BNP i kreditnog rejtinga,
- povećanju nezaposlenosti i budžetskih deficita.

Uticaj krize na politički razvoj se ogleda u:

- odlaganju implementacije strukturnih reformi,
- usporavanju integrativnih procesa sa EU i
- povećanoj političkoj nestabilnosti.

Uslijed strukturnih ekonomskih problema BiH je imala poteškoća sa reakcijom na krizu, što će vjerovatno rezultirati sa produženim oporavkom. Slični problemi strukturno slabih ekonomija su prisutni i u susjednim zemljama Zapadnog Balkana, npr. u Srbiji i Hrvatskoj. U nedavnoj prognozi Bečki Institut za međunarodne ekonomske studije (u martu 2012.) predvidio je za period 2012-2014. da će "zemlje Zapadnog Balkana, kao i zemlje južnog dijela EU, nastaviti da zaostaju u ekonomskom oporavku u začaranom krugu malog rasta, viskih kamatnih stopa i neodrživog zaduženja", što će rezultirati "povećanjem podjela između različitih evropskih regiona".

U suštini, ekonomski problemi (posebno nezaposlenost i siromaštvo) postaju u mojoj zemlji najvažnija politička pitanja. Pretpostavljam da nije potrebno da vas podsjećam da nemogućnost rješavanja strukturnih ekonomskih problema može dovesti do

političke nestabilnosti i sigurnosnih problema (kao u 90-im u bivšoj Jugoslaviji). Međunarodne finansijske institucije i EU su predložile sljedeći skup preporuka za ekonomski oporavak Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana:

- Bazirati ekonomski oporavak na novom modelu rasta baziranog na ponudi. Osnovne karakteristike ovog modela su oslanjanje na endogene faktore rasta radi povećanja konkurentnosti i kapaciteta produktivnosti.
- Podržati priliv kapitala radi osnaživanja ovih kapaciteta, posebno u izabranim prioritetnim sektorima: energetici, ekologiji, infrastrukturi i socio-ekonomskom razvoju.
- Dalja ekonomska i finansijska integracija u EU.
- Prihvatanje EU pravne stečevine, posebno u prioritetnim oblastima.

Predloženo je i da se elementi iz „Evropa 2020 – Strategija za pametan, održiv i inkluzivan rast“ inkorporiraju u programe ekonomskog oporavka.

Nezadovoljavajuća infrastruktura je identifikovana kao značajno ograničenje za rast u zemljama Zapadnog Balkana. Njeno unaprijeđenje je izdvojeno kao kritičan faktor rasta i sljedeće preporuke su predložene:

- Investicije u energetske sektor moraju za cilj imati dostizanje EU 20+20+20 ciljeva,
- Investicije u zaštitu okoline trebaju biti prioritet,
- Telekomunikacije i informacione tehnologije trebaju biti unaprijeđene za bolju povezanost, i
- Regionalnu saradnju i integraciju tržišta treba unaprijediti.

Do sada Bosna i Hercegovina uspijeva za smanji troškove javnog sektora, premda ne na održivi nivo. Transformacija modela rasta se pokazala kao najteža preporuka za implementaciju. Po mom mišljenju jedan od ključnih razloga za to je mala veličina i snaga ekonomije BiH. Preporuka je da se prevazilaženje problema malih ekonomija bazira na regionalnoj saradnji i regionalnim integracijama. Istorija inicijativa regionalne saradnje na Zapadnom Balkanu je bogata; da navedem samo nekoliko: Pakt Stabilnosti, Savjet za Regionalnu Saradnju, CEFTA i Energetska Zajednica. Međutim, svim navedenim inicijativama nedostaje „vlasništvo“ svih regionalnih aktera: parlamenata, vlada, ekonomskih aktera i predstavnika civilnog društva. Da bi bili efikasni procesi regionalne saradnje i integracija moraju biti inicirani i razvijani od strane regionalnih aktera. Struktura slična modelu saradnje nordijskih zemalja preko

Nordijskog Vijeća može biti dobar primjer za zemlje Zapadnog Balkana.

Regionalna saradnja je apsolutno neophodna u sektorima energetike i zaštite okoline. O tome sam govorio na jesenjem zasjedanju u Dubrovniku. Ovdje bih još jednom podcrtao važnost regionalne saradnje na Zapadnom Balkanu u sektoru proizvodnje električne energije iz hidro-potencijala preko integralnog upravljanja međunarodnim riječnim bazenima. Samo putem koordiniranog planiranja razvoja ovog resursa zemlje Zapadnog Balkana mogu da iskorite preostali potencijal „zelene hidro-energije“, posebno na međunarodnim rijekama. Ovaj pristup će značajno doprinijeti i daljoj izgradnji međusobnog povjerenja. Kakvu ulogu OSCE može da ima u tom procesu je do nas u organizaciji da odredimo.

Gosp. predsjedavajući, poštovane kolege i prijatelji

Hvala vam na pažnji.“ (kraj)